

עין משפט
גור מוצוה

א א מיי פייק תולמת
ממיה תולת ד ועינן
כספנת ויתמי' סתם שנין
פנ טוית' תימ' פ' רב
טעף א:

רבינו הגנאל

ואמר אי הכי נשאל
למכור למי מהן סכר
וממי קבל דמיה ויטעין
באומר לא ידעתי אמרי
שטיקנה תבעיה ספסי
לקנותה ואמרתי לתן מי
שיקון לי דמיה הרי היא
מכורה לו ונתן לי א' מהן
דמי' והא' השלי' הפועת
למי ולקמי תהלי' ואני
יודע כי מהן שנתן ואני
השלי' כגון זה שנינו
שנינו נשבעין וחולקין.
ובינין שא' הוא שקנה והא'
טוען בשקר ותני תנא
שנינו נשבעין ונטולין
סכר כל דהאי תנא אל
חיי' לשבעיה שוא' של
אחד מהן. מתני' דלא
כאן ננס דאי בן ננס
הוא חיי' וקמי' שנינו
נטולין בלא שבועה. וברי'
בן ננס לא נשבעין ונטולין
סכר כל הנשבעין שבועה
הלכה ותני על פוסק.
ורדין אפי' תימא בן
ננס [תנא] איכא למימר
שבועה תרויהו בחדא
אנבהו והי' בקיימא
שנינו כ'א קנאה ואין
ביקתי' שבועת שוא'. תב
אכרי' לימא מתני' דלא
כסוכוס דאמר מהן
המוטל בספק חולקין בלא
שבועה דתמן שוי' שנתן
אתה ונמצאת עובדה
בעיה וכו'. ואמרי' בנסי'
ארי' אמר שמואל ז'
דברי' סוכוס אבל חמסי'
אמרס' זה כלל [גדול]
בדין המוציא מחבירו
עלי' הראיה. תני נמי
הכי שור שנתן את הפרה
ונמצא עובדה בעיה
ואני יודע אם עד
שלא נגמח ילידה ואם
משנתה ילידה משלם
חי' לפרה ורביע וק
לולד דברי' סוכוס וחבי'
המעי' ו' ואמרי' אל' מאי
תני' אימ' כסוכוס
אלא כרבנא אמאי נשבעין
והא' המוציא מחבירו
עלי' הראיה אמרי' ופרקי'
היכא דהפי' חז' ואידן
טעין עליה אמר רבנן
המעי'. הא' דתרויהו
תפי' לה אמר רבנן
חוליקן בשבועה. אל'
אי אמרת סוכוס השתא
ומה התם דלא תפי'
תרויהו וכו'. וברי' רב
בר [רב] הונא דאמר אמר
סוכוס אפי' ברי' וברי'
בהמחליף פרה בחמור
כס השאל את הפרה
ורבוי' ר' תיא' בר אבא
אמר סוכוס אפי' ברי'
וברי' כוכה בר [רב] הונא
סוכ' פ' המניח את הכר.

ב:

אי תנא מציאה. משום דמורה ואמר חכראי לאו מידי חקר לכן תפי' אע"ג שידע שחבירו מלאה ורמו רבנן שבועה עליה כדי שיפרוש אבל מקח וממכר דליכא למימר הכי שאס' יודע שחבירו קנאה לא היו תפי' ומתפי' בה סבור שלו לקמן דנקיט וזוי ממרויהו אימא לא יסבע דמשום שבועה לא יפרוש שהי סבור הוא לומר אמת קמ"ל דאפי' יסבע והיכא שודאי אינו סבור לומר אמת כגון דקא טעין כל אחד אני ארמתיא שאחד מהן טוען שקר צמוד או כגון שני' אדוקין בשטר דלקמן (דף טו.) התם פשיטא דחולקו בשבועה דע"י שבועה ודאי יפרוש דקשיד אמתונא לא חשיד אשבועתא: ולחזוי וזוי בלאן נקט. פירש"י נשאל למוכר ואע"ג דאין המוכר נאמן כשאין מקחו צידו כדאי בעשרה יחסין וקדושין דף עג: ושם ד"ה בד"ט) ה"מ דנאמן מתרויהו אבל בדקיקט מחד דנאמן אפילו אין מקחו צידו וגרסינן בתר הכי ולא ידעין ומתנס דתק לפרש כן דהכא פריך ספיר דאע"ג דאין מקחו צידו נאמן הוא כעד אחד ואמאי שנייה נשבעין אומי' שהמוכר מסייעו יפטר משבועה ואידן יסבע שבועה דלורייתא והשתא גרס ספיר ולא ידע דאי ידע היה נאמן כעד אחד ומיהו ה"מ לשני' דליתיה קמן דנשיליה וכו' מפרש דנשאל להם ממי קבל המוכר המעות שאין לנו חושדין אותן לשקר ביה לומר נתמי והוא לא נתן וגם הם אינם חלוקים אלא למי נתלה המוכר אצל נגימית המעות אינם חלוקין: **לימא מתני' דלא כבן ננס.** מנינו למימר ידע שפיר דמתני' אפטר דתרויהו כדאי הדדי אגבהו ומ"מ פריך שחולקו בלא שבועה אחרי שאפטר לנא לדי שבועה שוא ומשני התם ודאי איכא שבועה שוא: **התם דלא תפי' תרויהו.** כ"א האחד ואע"ג דאפי' בעומדת צאגס אית להו לרבנן המוציא מחבירו עליו הראיה מ"מ מיקרי' האחד

דאי תנא מציאה הוה אמינא מציאה הוא דרמו רבנן שבועה עליה משום דמורי ואמר חכראי לאו מידי חקר בה אילו אתפי' ואתפליג בהדיה אבל מקח וממכר דליכא למימר הכי אימא לא ואי תנא מקח וממכר (ה) הוא דרמו רבנן שבועה עליה משום דמורי ואמר חכראי דמי קא יהיב ואנא דמי קא יהיבנא השתא דצריכא לרדיי אשקליה אנא וחכראי לזיול למרה לזבן אבל מציאה דליכא למימר הכי אימא לא צריכא מקח וממכר (ו) ולחזוי וזוי בלאן נקט לא צריכא "דנקט מתרויהו מחד מדעתיה ומחד בע"כ ולא ידענא מי הוא מדעתיה ומו הוא בעל כורחיה לימא מתני' דלא כבן ננס דאי בן ננס האמר"ס כיצד אלו ואלו באין לידי שבועת שוא אפילו תימא בן ננס התם ודאי איכא שבועת שוא איכא המוכר דליכא שבועת שוא אימור דתרויהו בהדי הרדי אגבהו לימא מתני' דלא כסוכוס דאי כסוכוס האמר"י כמון המוטל בספק חולקין בלא שבועה ואלא מאי רבנן הא אמרי' המעי' הא מאי מאי א"כ רבנן התם דלא תפי' תרויהו אמרו רבנן המוציא מחבירו עליו הראיה הכא דתרויהו תפי' [פלגי] לה בשבועה אלא אי אמרת סוכוס השתא ומה התם דלא תפי' תרויהו חולקין בלא שבועה הכא דתרויהו תפי' לה לא כ"ש אפי' תימא סוכוס כי אמר סוכוס שוא ושוא אבל ברי וברי לא אמר "ולרבה בר רב הונא דאמר אמר סוכוס אפילו ברי וברי מאי איכא למימר אפי' תימא סוכוס כי אמר סוכוס היכא דאיכא דררא דמונא אבל היכא דליכא דררא דמונא לא ולא קל וחומר הוא ומה התם דאיכא דררא דמונא למר ואיכא דררא דמונא למר ואיכא

אגבהו. למימיה וכל אחד ואחד חכרו ומה אמר סלי וכי משכנע על חזיה קושטא משכנע. ולענין מקח וממכר נמי שמא לשיניה נחלה: **כסוכוס.** צבא קמא גבי שור שנתן את הפרה ונמצא עובדה בלדה (דף מו.) עליו הראיה. בעדים ואי לא גבי מידי והכא חולקין [בשבועה]: ה"ג אי אמרס' בשלמא רבנן תפי' דלא ספסי פרויהו אמור רבנן כו' הכא דתפי' פרויהו פלגי בשבועה אלא אי אמרת סוכוס ומה התם דלא ספסי פרויהו אמר סוכוס פלגי בלא שבועה הכא דתפי' פרויהו לא כל שכן: פרויהו ספסי. ואין כאן מוציא מחבירו: **בשבועה פלגי לה.** כיון דמחכר גוביינא כמה שמחירו מופס דהאי ממון מחוקמו כדדי כדאמר"י התם לרבנן דבעי ראייה להוציא ממון מחוקמו כדדי כדאמר"י התם לרבנן דבעי ראייה להריכוס שבועה: **שמא ושמא.** כי התם דקמי' נמצא עובדה בלדה ואין ידוע אם עד שלא ילידה נגמח אס' משלידה נגמח ולא מת הולד מחמת הנגיחה אלא מאליו וכיון דכל חד שמא טעין ליכא למרמי עליהו שבועה: **דרבה בר רב הונא.** כפרק הסוואל לקמן (דף ק.) **דררא דמונא.** חסרון ממון. שאס' יפרע זה שלא כדון הוי חסרון ממון ואס' נפטרטו שלא כדון נמצא זה חקר ולד פרתו: **ומה התם דאיכא דררא דמונא כו'.** איזה מהן שמפסידי החזי שלא כדון אחת מחסרו ממון: ואיכא

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

דמורה ואמר. מורה הימר לעמנו לחאח בה בלא משפט: לאו מידי חקר. אינו מפסידי כלום צננס בלא לו וחקף בלא טורח: אבל מקח וממכר דליכא למימר הכי. ואע"ג שזה גם הוא נתן את המעות למוכר כדאוקמינן לקמן דנקט מתרויהו חד מדעתיה וחד בע"כ וכשחולקו יכול זה חזי מעותיו חיה חזי מעותיו אפי' חסרון הוא אאלו דאי לא הוה צריך לה לא הוה מהדר אצמרה למזונה חיה שכל לחוק וליתן חזי דמיס שלא כדון מחסרו: דמי קא יחיבנא. דמיס חזי רוחא ליתן: אבל מציאה דליכא למימר. חכרי ילך וימלא אחרת זה ודאי מחסרו ממון: ולחזוי וזוי בלאן נקט. נשאל את המוכר ממי קיבל דמיה דתניא בקדושין (דף עג:) נאמן בעל המקח לומר לזה מכרתי ולזה לא מכרתי. ואע"ג דמסיים כד"ס שמקחו צידו אכל אין מקחו צידו אינו נאמן שלא נתן לצ' לצד כן להיות נזהר משהלכו מלפניו ששנייה חזרו אחריו כפיסוק דמיה הא אוקימנא התם דנקט וזוי מתרויהו מחד מדעתיה ומחד בע"כ דכיון דלא עליה רמיא לאסודי לא דק כולי האי להיות נזהר משהלכו מלפניו הי מדעתיה והי בע"כ אכל היכא דלא קיבל דמיס אלא מחד מוכר דכיר ה"ג לא לריכא דנקט וזוי ממרויהו. ה"ג ולא ידעין ממי מדעתיה וממי בעל כורחיה. ולא גרסי' ולא ידע דאפי' ידע כזו אין המוכר נאמן משהלכו כדמוקי' התם: מפני'. דמשבע לתרויהו ומד משבע דשקירא: דלא כבן ננס. כיון שמוני על פנקסו: אלו ואלו. כאין לשוא אחר בעל הבית לחטוי תן לבני חטיס דניגר ועלי לשלם או לפועלים כסלע מעות שאני חייב בשכרם ועלי ליתן כסלע הוא אומר נתמי והוא אומר לא נטלתי ושיניה מוכעין את בעה"כ שנייה נשבעין ונטולין מבעל הבית אמר בן ננס כיצד אלו ואלו כאין לידי שבועת שוא אלא שנייה נטולין בלא שבועה: אימור כדדי הדדי

דאי תנא מציאה הוה אמינא מציאה הוא דרמו רבנן שבועה עליה משום דמורי ואמר חכראי לאו מידי חקר בה אילו אתפי' ואתפליג בהדיה אבל מקח וממכר דליכא למימר הכי אימא לא ואי תנא מקח וממכר (ה) הוא דרמו רבנן שבועה עליה משום דמורי ואמר חכראי דמי קא יהיב ואנא דמי קא יהיבנא השתא דצריכא לרדיי אשקליה אנא וחכראי לזיול למרה לזבן אבל מציאה דליכא למימר הכי אימא לא צריכא מקח וממכר (ו) ולחזוי וזוי בלאן נקט לא צריכא "דנקט מתרויהו מחד מדעתיה ומחד בע"כ ולא ידענא מי הוא מדעתיה ומו הוא בעל כורחיה לימא מתני' דלא כבן ננס דאי בן ננס האמר"ס כיצד אלו ואלו באין לידי שבועת שוא אפילו תימא בן ננס התם ודאי איכא שבועת שוא איכא המוכר דליכא שבועת שוא אימור דתרויהו בהדי הרדי אגבהו לימא מתני' דלא כסוכוס דאי כסוכוס האמר"י כמון המוטל בספק חולקין בלא שבועה ואלא מאי רבנן הא אמרי' המעי' הא מאי מאי א"כ רבנן התם דלא תפי' תרויהו אמרו רבנן המוציא מחבירו עליו הראיה הכא דתרויהו תפי' [פלגי] לה בשבועה אלא אי אמרת סוכוס השתא ומה התם דלא תפי' תרויהו חולקין בלא שבועה הכא דתרויהו תפי' לה לא כ"ש אפי' תימא סוכוס כי אמר סוכוס שוא ושוא אבל ברי וברי לא אמר "ולרבה בר רב הונא דאמר אמר סוכוס אפילו ברי וברי מאי איכא למימר אפי' תימא סוכוס כי אמר סוכוס היכא דאיכא דררא דמונא אבל היכא דליכא דררא דמונא לא ולא קל וחומר הוא ומה התם דאיכא דררא דמונא למר ואיכא דררא דמונא למר ואיכא

מסורת הש"ס

א) קדושין טו. ב) טענות מה"א. ג) וביק' לה: ויטען. ד) שם לה: ויטען ויקר. ה) ויטען ויקר. ו) ויטען ויקר. ז) ויטען ויקר. ח) ויטען ויקר. ט) ויטען ויקר.

הגהות הב"ח
(א) נ"ל ולי מנח מקח וממכר ה"א התם הוא דרמו:

מוסף רש"י

ולחזוי וזוי ממאן נקט. קא ק"י שאל קיבל משעת אלא מחמת מהס' הא ודאי מוכר צדיק וזוי נתן קיבל ודאש"י טו. כיצד אלו ואלו באין לידי שבועת שוא. נאמן לביד ליבעט שטתה שזוי מנייהס. דליתמי' דאי משקך שביעות חזי. אמר שטוכוס אפילו ברי וברי. דשיניה טעניס טעת כר. ואפילו הכי נחכע טעין כר כי שטי חייב ואפילו הכי כיון לבני דתא ספקא מאן קאמר קושטא חולקין וביב' לה.